

Η Χαρούλα ως μετρητής της ιδεολογίας

«Χαρούλα» του Χρίστου Ζάνου από την ΕΒΑΛ. Σκηνοθεσία/ακηνικός χώρος: Άδωνις Φλωρίδης. Κοστούμια: Στέφανος Αθηνάιτης. Σχεδιασμός φωτισμών: Βασίλης Πετεινάκης. Μουσική σύνθεση: Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος. Παίζουν: Γιάννης Αντωνίου, Γιώργος Ζένιος, Μελίνα Ιακωβίδου, Στέφανη Νέρου, Ανδρέας Νικολαΐδης, Μιχάλης Σοφοκλέους, Χρύσανθος Χρυσάνθου.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

Η «Χαρούλα» είναι ένα παράξενο κείμενο. Λειτουργεί για τον καθέναν που έρχεται σε επαφή μαζί του ως ένας μετρητής της ιδεολογίας, της αισθητικής και της συναισθηματικής στάσης απέναντι στη θεματολογία του ή μάλλον απέναντι στον χειρισμό και τονισμό της θεματολογίας της από τον συγγραφέα της Χρίστο Ζάνο. Οι «αναλύσεις» που βγαίνουν για τον καθέναν μας με βάση την αντίδρασή μας στα ιδωμένα, είναι ακριβείς, και όσο κι αν δεν το καταλαβαίνουμε, μιλάνε περισσότερο για μας παρά για το έργο. Εξ ου και οι πολύ διαφορετικές αντιδράσεις τη νύχτα της πρεμιέρας στη Λεμεσό, από πλήρη αποδοχή και συγκίνηση μέχρι την απογοήτευση, ειδικά σε περιπτώσεις που η αποσπασματικότητα της πλοκής δημιουργούσε στους απογοητευμένους την εντύπωση των ατέλειωτων μικροαφηγήσεων ή των ασαφών μηνυμάτων. Δεν έχω σκοπό να περιλάβω στο σημείωμά μου την περίληψη της υπόθεσης (πηγαίνετε να δείτε και να μετρήσετε τη δική σας ιδεολογική και συναισθηματική πίεση!). Αλλά φανταστείτε ένα ερωτηματολόγιο από τα καίρια και τα διχαστικά θέματα της κυπριακής πραγματικότητας και υπολογίστε σε ποια υποσύνολα θα μοιραστεί το σύνολό μας.

Όμως το κείμενο δεν θα αποτελούσε έργο θεατρικής τέχνης αν περιοριζόταν σε λειτουργία μετρητή ή ερωτηματολογίου. Ο Χρίστος Ζάνος αφηγείται μια ανθρώπινη ιστορία, επιλέγοντας για ηρωίδα του το πιο απροσπάτετο πλάσμα, μια δεκαπεντάχρονη κόρη εγκλωβισμένων, τόσο μόνη που τα παθήματά της είναι αποτελέσματα των πράξεων των ανθρώπων των δύο μισών του σουρεαλιστικού μοιρασμένου μας κόσμου. Σκληρότητα, χυδαιότητα, υποκρισία, εκμετάλλευση, με τα οποία συμπεριφέρονται οι γύρω στη Χαρούλα, ανάγονται από τον συγγραφέα σε διαχρονικά χα-

ρακτηριστικά της κοινωνίας. Η σπονδυλωτή αφήγηση οφείλεται στην προσπάθεια να φέρει την ηρωίδα σε συγκρουσιακή και καταστροφική για την ίδια επαφή με της διάφορες πτυχές της κοινωνικής μας πραγματικότητας. Η παρμένη από τη ζωή ιστορία της Χαρούλας με τον Τούρκο έποικο που λειτούργησε για τον συγγραφέα ως αφορμή της αφήγησης, αποτελεί μόνο ένα από τα επεισόδια της ιστορίας των παθών της Χαρούλας.

Το ευτύχημα για το έργο του Χρίστου Ζάνου είναι η συνάντηση με τον σκηνοθέτη Άδωνι Φλωρίδη. Όχι μόνο επειδή η δική του κοσμοαντίληψη του επέτρεψε να καταλάβει εις βάθος τις προθέσεις του συγγραφέα, να εκτιμήσει τα ειπωμένα και να διαισθανθεί τα άνειπτα του κειμένου. Αλλά και επειδή η αισθητική του Φλωρίδη, προερχόμενη από την κινηματογραφική τέχνη, του επέτρεψε να δει την αποσπασματικότητα της πλοκής όχι ως ελάττωμα και να μην αναζητά επιφανειακές γεφυρώσεις μεταξύ των σκηνών που να ενδυνάμωναν τη συνεχή αφηγηματικότητα. Όπως έκανε κάποτε και στον Καββαδία, βρήκε τρόπο να

κάνει το σκηνοθετικό μοντάζ, να οργανώσει τον σκηνικό χώρο έτσι ώστε οι εναλλαγές των σκηνών να μη διακόπτουν τη ροή, αλλά, αντιθέτως, το ένα επεισόδιο να χρωματίζει συναισθηματικά το επόμενο. Ταυτόχρονα υπογράμμισε μερικά στοιχεία ως μόνιμο φόντο της κυπριακής πραγματικότητας, όπως την παρουσία των στρατιωτών στα φυλάκια στη γραμμή αντιπαράταξης. Την αναβίωση της εποχής και την πειστικότητα της σκηνικής εικόνας στήριξαν πολύ τα κοστούμια του Στέφανου Αθηνάιτη, ενώ τη διαχρονικότητα και το συναισθηματικό κλίμα η μουσική σύνθεση του Κωνσταντίνου Παπαδόπουλου.

Ίσως από την κινηματογραφική φύση της σκηνοθετι-

κής του μανιέρας να προέρχονται και κάποιες ατέλειες στη διδασκαλία των ρόλων. Ως θεατής θα επιθυμούσα τη μείωση της έντασης και περισσότερη ψυχολογική αιτιολόγηση ή συναισθηματική διαφοροποίηση μερικών υποκριτικών συμπεριφορών. Τότε ίσως ο ήρωας του Χρυσάνθου να μην έβγαине τόσο τηλεοπτικά μονόχοντος «κακός». Ή ο Γιώργος του Μιχάλη Σοφοκλέους να φαινόταν πιο δικαιολογημένος στις εναλλαγές των προθέσεων και των συμπεριφορών του στην ερωτική ιστορία του με τη Χαρούλα. Και οι σκηνές των αποχαιρετισμών του εγκλωβισμένου πατέρα (μιας υποκριτικά ολοκληρωμένης μορφής που δημιουργεί ο Γιώργος Ζένιος) χρειάζονταν κάποιο χρονικό και συναισθηματικό συμμάζεμα.

Πιστεύω πως ο σκηνοθέτης προσπάθησε περισσότερο να βρει τη Χαρούλα του παρά να τη «δημιουργήσει». Και η Στέφανη Νέρου με τον ακατέργαστο υποκριτικό της τρόπο, με πηγαία σκηνική φυσικότητα, εδώ, σ' αυτό το έργο και σ' αυτή την παράσταση, βρέθηκε κοντά στη μορφή που φαντάστηκαν ο συγγραφέας και ο σκηνοθέτης.